

NOTE 1   GENERELL INFORMASJON OG REGNSKAPSPRINSIPPER

Generell informasjon

Ferd AS er et norsk familieeid investeringsforetak med hovedkontor i Strandveien 50, Lysaker. Selskapet utøver langsiktig og aktivt eierskap i sterke selskaper med internasjonalt potensial, og finansiell virksomhet gjennom investeringer i et bredt spekter av aktivaklasser.

Ferd er eiet av Johan H. Andresen med familie. Andresen er selv styrets leder.

Selskapets regnskaper for 2012 ble vedtatt av styret 8. april 2013.

Grunnlag for utarbeidelse av regnskapet

Ferd AS avlegger selskapsregnskapet i samsvar med Regnskapslovens § 3-9 og Forskrift om forenklet anvendelse av internasjonale regnskapsstandarder.

Sammendrag av de viktigste regnskapsprinsippene

Nedenfor beskrives de viktigste regnskapsprinsippene som er benyttet ved utarbeidelse av selskapsregnskapet. Regnskapsprinsippene er konsistente for like transaksjoner i alle presenterte perioder, dersom ikke annet fremgår av beskrivelsen.

Ferd har endret prinsipp for måling av investering i datterselskaper fra å måle disse til anskaffelseskost til å bruke virkelig verdi i samsvar med IAS 39. Se [note 19](#) for mer detaljer.

Investeringer i datterselskaper

Datterselskaper er selskaper der morselskapet Ferd AS har bestemmende innflytelse. Bestemmende innflytelse eksisterer normalt der Ferd AS direkte har en eierandel på mer enn 50 prosent av den stemmeberettigede kapital.

Datterselskaper klassifiseres som anleggsmiddel i balansen og måles til virkelig verdi. Verdiendringer på datterselskapene, løpende avkastning som utbytter og gevinst eller tap ved realisasjon av datterselskaper føres som netto driftsinntekt i resultatregnskapet.

Investeringer i tilknyttede selskaper og felles kontrollert virksomhet

Tilknyttede selskaper er selskaper der Ferd har betydelig, men ikke bestemmende innflytelse. Betydelig innflytelse innebærer at Ferd tar del i strategiske avgjørelser om selskapets økonomi og drift uten å ha kontroll over disse avgjørelsene. Betydelig innflytelse foreligger normalt for investeringer der Ferd har mellom 20 og 50 prosent av stemmeberettiget kapital.

Felles kontrollert virksomhet foreligger når virksomheten er regulert ved avtale som krever enstemmighet mellom deltakerne ved strategiske, finansielle og operasjonelle beslutninger.

Investeringer i tilknyttede selskaper og felles kontrollert virksomhet klassifiseres som anleggsmiddel i balansen og måles til virkelig verdi. Verdiendringer på investeringene, løpende avkastning som utbytter og gevinst eller tap ved realisasjon av investeringene føres som netto driftsinntekt i resultatregnskapet.

Salgsinntekter

Inntekter regnskapsføres når de er opptjent. Selskapets salgsinntekter stammer i hovedsak fra levering av tjenester til andre selskaper i samme konsern og andre nærstående parter. Inntekter ved tjenestesalg regnskapsføres etter hvert som tjenesten utføres, så fremt fremdrift i leveransen og tilhørende inntekter og kostnader kan måles pålitelig. Salgsinntekter presenteres som Andre inntekter i resultatregnskapet.

Omregning av utenlandsk valuta

Regnskapet presenteres i norske kroner (NOK) som er den funksjonelle valuta til Ferd AS. Transaksjoner i utenlandsk valuta innregnes i og måles i NOK på transaksjonstidspunktet. Pengeposter i utenlandsk valuta omregnes til NOK basert på balansedagens kurs. Gevinst og tap som følge av valutakursendringer innregnes i resultatregnskapet.

Klassifisering av finansielle instrumenter

Finansielle instrumenter utgjør en vesentlig del av Ferd's balanse og er av vesentlig betydning for selskapets finansielle stilling og resultat. Finansielle eiendeler og forpliktelser innregnes i balansen når selskapet blir part i instrumentets kontraktmessige forpliktelser og rettigheter. Alle finansielle instrumenter henføres til en av følgende kategorier, i samsvar med IAS 39, ved første gangs innregning:

- 1) Finansielle instrumenter som vurderes til virkelig verdi og endringer i verdi inngår i resultatet
- 2) Utlån og fordringer
- 3) Finansielle forpliktelser

Finansielle instrumenter klassifiseres som eiet for handelsformål og inngår i kategori 1 dersom de primært er anskaffet for å oppnå fortjeneste fra kortsiktige kurssvingninger. Derivater klassifiseres til handelsformål og som omløpsmidler.

Klassifisering av finansielle instrumenter til virkelig verdi med verdiendringer i resultatet kan også gjøres i henhold til "virkelig verdi opsjonen" i IAS 39. Instrumentet må ved førstegangs innregning vurderes til virkelig verdi med verdiendringer i resultatet og tilfredsstillende visse kriterier. Det sentrale grunnlag for anvendelse av "virkelig verdi opsjonen" er at en gruppe finansielle eiendeler og forpliktelser forvaltes på grunnlag av virkelig verdi og at ledelsen vurderer inntjeningen etter samme prinsipp.

Utlån og fordringer er ikke-derivative finansielle eiendeler med faste eller bestemte betalinger som ikke omsettes i et aktivt marked. De klassifiseres som omløpsmidler, med mindre de forfaller mer enn 12 måneder etter balansedagen. Utlån og fordringer presenteres som kundefordringer, andre fordringer samt bankinnskudd i balansen.

Finansielle forpliktelser som ikke faller inn i kategorien eiet til handelsformål og som ikke vurderes til "virkelig verdi over resultatet" er klassifisert som andre forpliktelser.

Innregning, måling og presentasjon av finansielle instrumenter i resultat og balanse

Kjøp og salg av finansielle instrumenter regnskapsføres på avtaletidspunktet, som er den dagen selskapet forplikter seg til å kjøpe eller selge instrumentet. Finansielle instrumenter fjernes fra balansen når de avtalte rettighetene til å motta kontantstrømmer fra investeringen opphører eller overføres til en annen part. Tilsvarende fjernes finansielle instrumenter fra balansen når selskapet i hovedsak har overført risiko og gevinstpotensialet ved eierskapet.

Finansielle instrumenter til "virkelig verdi over resultatet" innregnes ved anskaffelse til verdi notert i markedet på balansedagen eller beregnet på grunnlag av målbare markedsforhold på balansedagen. Transaksjonsutgiftene resultatføres. I påfølgende perioder måles instrumentene til virkelig verdi i henhold til markedsverdi eller ved bruk av anerkjente beregningsmetoder.

Utlån, fordringer og finansielle forpliktelser måles ved første gangs innregning til virkelig verdi tillagt direkte transaksjonskostnader. I senere perioder måles eiendelene og forpliktelsene til amortisert kost ved bruk av effektiv rentes metode. Tap ved verdifall på utlån og fordringer innregnes i resultatet.

Gevinst og tap ved realisasjon av finansielle instrumenter, endringer i virkelig verdi samt renteinntekt resultatføres i den perioden de oppstår. Utbytte innregnes når selskapet har juridisk krav på utbyttet. Netto inntekter knyttet til de finansielle instrumentene klassifiseres som driftsinntekter i resultatregnskapet.

Finansielle derivater og sikring

Selskapet benytter finansielle derivater for å redusere det økonomiske tapet ved ugunstige bevegelser i valutakurser eller renter. Derivatene blir regnskapsført som finansielle instrumenter til virkelig verdi og verdiendringer inngår i resultatet. Ferd praktiserer ikke sikringsbokføring i selskapsregnskapet.

Skatter

Skattekostnaden i resultatregnskapet består av betalbar skatt og endring i utsatt skatt. Skatt på poster ført mot Andre inntekter og kostnader i oppstillingen av totalresultatet (OCI) er også ført mot totalresultatet. Skatt på poster knyttet til egenkapitaltransaksjoner føres mot egenkapitalen.

Betalbar skatt for perioden blir beregnet i samsvar med de lover og regler som er vedtatt av skattemyndighetene på balansedagen. Utsatt skatt beregnes på midlertidige forskjeller mellom regnskapsmessig og skattemessig verdi av eiendeler og gjeld samt skattevirkninger av underskudd til fremføring på balansedagen.

Utsatt skattefordel balanseføres i den grad det er sannsynlig at fremtidig skattepliktig inntekt vil foreligge slik at de skattereduserende midlertidige forskjellene kan utnyttes. Ved beregning av utsatt skatt og utsatt skattefordel benyttes vedtatte skattesatser ved slutten av rapporteringsperioden og nominelle beløp. Utsatt skatt og utsatt skattefordel innregnes netto når det foreligger juridisk rett til å motregne eiendeler og forpliktelser, og selskapet er i stand til og har til hensikt å gjøre opp skatteforpliktelsen netto.

Varige driftsmidler

Investering i varige driftsmidler måles til anskaffelseskost, med fradrag for akkumulerte avskrivninger og nedskrivninger. Anskaffelseskost inkluderer kostnader direkte knyttet til anskaffelsen av driftsmidlet. Påfølgende utgifter knyttet til driftsmidlet balanseføres i den grad det er sannsynlig at fremtidige økonomiske fordeler vil tilflyte selskapet og utgiften kan måles pålitelig, mens løpende vedlikehold resultatføres.

Varige driftsmidler avskrives systematisk over eiendelens utnyttbare levetid, normalt lineært. Dersom det finnes indikasjoner på at et driftsmiddel har falt i verdi, blir driftsmidlet testet for nedskrivninger.

Nedskrivninger

Varige driftsmidler vurderes for verdifall når det foreligger indikatorer på at framtidig inntjening ikke kan forsvare balanseført verdi.

Forskjellen mellom balanseført verdi og gjenvinnbart beløp resultatføres som nedskrivning. Gjenvinnbart beløp er det høyeste av eiendelens virkelige verdi fratrukket salgsutgifter og bruksverdi. Virkelig verdi fratrukket salgsutgifter er det

beløp som kan oppnås ved salg av en eiendel i en transaksjon på armlengdes avstand mellom velinformerte og frivillige parter, med fradrag for salgsutgifter. Bruksverdi er nåverdien av fremtidige kontantstrømmer som forventes å skapes av fra en eiendel eller en kontantgenererende enhet. Nedskrivninger reverseres i den utstrekning grunnlaget for nedskrivningen ikke lenger er til stede.

Leieavtaler

Leieavtaler behandles enten som operasjonelle eller finansielle leieavtaler basert på det reelle innholdet i avtalene. Leieavtaler der en vesentlig del av risiko og avkastning knyttet til eierskap blir overført til leietaker, klassifiseres som finansielle leieavtaler. Selskapet har kun leieavtaler klassifisert som operasjonelle per idag.

Leievederlaget i operasjonelle leieavtaler resultatføres løpende og klassifiseres som andre driftskostnader.

Kundefordringer og andre fordringer

Kortsiktige fordringer regnskapsføres ved første gangs innregning til virkelig verdi. Ved senere måling tas det hensyn til avsetninger for faktiske og mulige tap på krav. Selskapet gjennomgår regelmessig utestående fordringer og utarbeider estimater for tap som danner grunnlag for de regnskapsmessige avsetningene.

Kontanter og kontantekvivalenter

Kontanter og kontantekvivalenter består av kontanter, bankinnskudd, andre kortsiktige og lett omsettelige investeringer med inntil 3 måneder løpetid. Bundne midler inngår også her. Trekk på kassekreditt er i balansen presentert som kortsiktig gjeld til kredittinstitusjoner. I kontantstrømoppstillingen er trekk på kassekreditt inkludert i kontanter og kontantekvivalenter.

Pensjonskostnader og pensjonsmidler/-forpliktelser

Ytelsesbaserte ordninger

En ytelsesplan er en pensjonsordning som definerer den pensjonsutbetaling som en ansatt vil motta ved pensjonering. Pensjonen fastsettes normalt som en andel av den ansattes lønn. Selskapets netto forpliktelse fra ytelsesbaserte pensjonsordninger er beregnet separat for hver plan. Forpliktelsen er et estimat på framtidige ytelser som ansatte har opptjent på balansedagen som følge av deres tjeneste i inneværende og tidligere perioder. Ytelsene er neddiskontert til nåverdi redusert med virkelig verdi av pensjonsmidler.

Periodens netto pensjonskostnad inkluderes i lønnskostnader og består av summen av årets pensjonsopptjening, rentekostnad på pensjonsforpliktelsen, forventet avkastning på pensjonsmidlene, samt periodisert arbeidsgiveravgift. Positive og negative estimatavvik føres som andre inntekter og kostnader i totalresultatet.

Endring i ytelsesbaserte pensjonsforpliktelser som skyldes endringer i pensjonsplaner, fordeles over antatt gjennomsnittlig gjenværende opptjeningstid når endringene ikke er innvunnet umiddelbart. Gevinster eller tap på avkortning eller oppgjør av en ytelsesbasert pensjonsordning innregnes i resultatregnskapet når avkortningen eller oppgjøret inntreffer. En avkortning inntreffer når selskapet vedtar en vesentlig reduksjon av antall ansatte som omfattes av en ordning eller endrer vilkårene for en ytelsesbasert pensjonsordning slik at en vesentlig del av nåværende ansattes framtidige opptjening ikke lenger kvalifiserer til ytelser eller bare kvalifiserer til reduserte ytelser.

Avsetninger

Selskapet regnskapsfører avsetninger når det eksisterer en forpliktelse som følge av tidligere hendelser, det er sannsynlig at forpliktelsen vil komme til oppgjør og forpliktelsens størrelse kan måles pålitelig. Beløpet som innregnes som regnskapsmessig avsetning er beste estimat på balansedagen for vederlaget som vil kreves for å gjøre opp forpliktelsen, diskontert til nåverdi dersom diskonteringseffekten er vesentlig.

Kortsiktig gjeld

Leverandørgjeld og andre kortsiktige forpliktelser måles ved førstegangs balanseføring til virkelig verdi og deretter til amortisert kost. Leverandørgjeld og forpliktelser blir klassifisert som kortsiktig dersom den forfaller innen ett år eller inngår i den ordinære driftssyklusen.

Utbytte

Utbytte og utdeling av konsernbidrag som foreslås av styret, klassifiseres som kortsiktig gjeld i regnskapet, i samsvar med unntaksregelen i "Forskrift om forenklet regnskapsstandard" § 3-1, 1. ledd nr 4, gitt i medhold av Regnskapslovens § 3-9.

Driftssegmenter

Ferd rapporter driftssegmenter i tråd med hvordan selskapets ledelse fatter, følger opp og evaluerer sine beslutninger. De operative segmentene identifiseres på bakgrunn av den interne styringsinformasjonen som periodisk gjennomgås av ledelsen og benyttes til kapital- og ressursallokering samt måloppnåelse.

Kontantstrømoppstilling

Kontantstrømoppstillingen er utarbeidet etter den indirekte metoden. Dette innebærer at man i oppstillingen tar utgangspunkt i selskapets resultat før skattekostnad for å kunne presentere kontantstrømmer tilført fra henholdsvis ordinær drift, investeringsvirksomheten og finansieringsvirksomheten.

Nærstående parter

Parter anses å være nærstående hvis en part har kontroll, felles kontroll eller betydelig innflytelse ovenfor den annen part. Parter er også nærstående dersom de er underlagt tredje persons eller foretaks felles kontroll, eventuelt hvor den ene parten er underlagt betydelig innflytelse og den andre felles kontroll. En person eller et nært medlem av en persons familie er nærstående dersom vedkommende har kontroll, felles kontroll eller betydelig innflytelse over foretaket. Selskaper kontrollert eller under felles kontroll av nøkkelpersoner i ledelsen anses også som nærstående parter. Alle transaksjoner mellom nærstående parter gjennomføres i henhold til etablerte avtaler og prinsipper.

Nye regnskapsstandarder etter IFRS

Regnskapet er avlagt etter standarder utgitt av International Accounting Standards Board (IASB) og International Financial Reporting Standards - Interpretations Committee (IFRIC) som har ikrafttredelse for regnskapsår som starter 1.1.2012 eller tidligere.

Nye og reviderte standarder som er tatt i bruk av Ferd med virkning fra regnskapsåret 2012:

Endringer til IAS 1 Presentasjon av finansregnskap

Endringene innebærer blant annet et krav om å gruppere andre inntekter og kostnader i totalresultatet på grunnlag av om de potensielt kan bli reklassifisert til resultatet eller ikke. Endringene har fått konsekvenser for oppstilling over totalresultatet, samt oppstilling over endring i egenkapitalen.

Endring til IFRS 7 Finansielle instrumenter - opplysninger

Endringen vedrører notekrav i forbindelse med overføring av finansielle eiendeler som selskapet fortsatt har en involvering i. Endringene har hatt ingen vesentlige konsekvenser for Ferd AS.

Endringer til IAS 12 Inntektsskatt

Endringen i IAS 12 innebærer blant annet at utsatt skatt på investeringseiendommer målt til virkelig verdi under IAS 40 i utgangspunktet skal fastsettes basert på en forventning om at eiendelen vil bli gjenvunnet ved salg (og ikke bruk). Endringene har hatt ingen konsekvenser for selskapsregnskapet til Ferd AS.

Nye og reviderte standarder som ikke er tatt i bruk av Ferd:

Endringer til IAS 19 Ytelser til ansatte

I endret IAS 19 tillates ikke "korridormetoden" brukt for regnskapsføring av estimatavvik. Estimataavvik skal med endringen regnskapsføres i sin helhet i andre inntekter og kostnader i totalresultatet i den perioden de oppstår. Ferd benytter ikke korridormetoden, og denne endringen får derfor ingen konsekvenser for Ferd.

Endret IAS 19 har dessuten en ny tilnærming til presentasjon av pensjoner.

Pensjonsopptjeningen skal presenteres i resultatet som lønnskostnader, mens netto rente kan presenteres som del av finanspostene. Netto rente skal dessuten i fondsbaserte ordninger beregnes ved bruk av diskonteringsrenten på nettoforpliktelsen, altså pensjonsforpliktelsen fratrukket oppsparte midler. Dette betyr også at man ikke lenger skal beregne avkastning på midlene. Endringene gjelder med virkning for regnskapsår som starter 1.1.2013. Ferd forventer å anvende den endrede standarden fra og med 1.1.2013.

Endring til IFRS 7 Finansielle instrumenter - opplysninger

Endringene innebærer at foretak plikter å gi en rekke kvantitative opplysninger knyttet til motregning av finansielle eiendeler og finansielle forpliktelser. Endringene gjelder med virkning for regnskapsår som starter 1.1.2013. Ferd forventer å anvende den endrede standarden fra og med 1.1.2013, men endringene forventes å ha ingen eller svært begrensede konsekvenser for Ferd AS.

Endringer til IAS 32 Finansielle instrumenter - presentasjon

IAS 32 er endret for å klargjøre motregningsreglene i standarden. Endringene gjelder med virkning for regnskapsår som starter 1.1.2014. Ferd forventer å anvende den endrede standarden fra og med 1.1.2014, men endringene forventes å ha ingen eller svært begrensede konsekvenser for Ferd AS.

IFRS 9 Finansielle instrumenter

IFRS 9 vil erstatte dagens IAS 39. Prosjektet er delt opp i flere faser. Første fase knyttet til klassifikasjons- og målereglerne er ferdigstilt fra IASB. Klassifikasjons- og målereglerne for finansielle forpliktelser i IAS 39 videreføres i all hovedsak, med unntak for finansielle forpliktelser utpekt til virkelig verdi med verdiendring over resultat (virkelig verdi-oppsjon), hvor verdiendringer knyttet til egen kredittrisiko separeres ut og føres over andre inntekter og kostnader i totalresultatet. Fase 2 som omhandler nedskrivning av finansielle instrumenter, og fase 3 som omhandler sikringsbokføring er enda ikke ferdigstilt av IASB. IFRS 9 gjelder med virkning for regnskapsår som starter 1.1.2015, men EU har ikke godkjent standarden. Ferd forventer å anvende IFRS 9 fra og med 1.1.2015. De delene av IFRS 9 som så langt er ferdigstilt har relativt begrensede konsekvenser for Ferd AS.

IFRS 12 Opplysninger om interesser i andre foretak

IFRS 12 gjelder for foretak som har interesser i selskaper som konsolideres, og selskaper som ikke konsolideres, men som foretaket er involvert i. IFRS 12 forener opplysningskravene for dattervirksomheter, felles kontrollerte virksomheter, tilknyttede foretak og ikke-konsoliderte enheter, og samler kravene i én regnskapsstandard. IFRS 12 gjelder med virkning for regnskapsår som starter 1.1.2014 eller senere (med anledning til tidliganvendelse), og EU har godkjent standarden. Ferd forventer å anvende IFRS 12 fra og med 1.1.2014, og implementeringen vil få konsekvenser for Ferd's noter som følge av økte informasjonskrav.

IFRS 13 Måling av virkelig verdi

Standarden angir prinsipper og veiledning for måling av virkelig verdi for eiendeler og forpliktelser. Hensikten med standarden har vært å samle reguleringen av virkelig verdimåling og opplysninger om virkelig verdi i en enkelt standard. På denne måten har man tatt sikte på å sikre en enhetlig definisjon av virkelig verdi på tvers av de øvrige standardene, samt en ensartet veiledning og like opplysninger om måling til virkelig verdi. IFRS 13 gjelder med virkning for regnskapsår som starter 1.1.2014 eller senere (med anledning til tidliganvendelse), og EU har godkjent standarden. Ferd forventer å anvende IFRS 13 fra og med 1.1.2014, men forventer ikke at klargjøringene i IFRS 13 skal få vesentlige konsekvenser for Ferd.

Endringer til IAS 27 (Revidert) Separat finansregnskap

Som følge av introduksjonen av IFRS 10 og IFRS 12 ble det gjort endringer i IAS 27 som samordner standarden med de nye regnskapsstandardene. IFRS 10 erstattet de delene av IAS 27 som omhandler konsernregnskap. IAS 27 omhandler nå bare selskapsregnskapet, og vil derfor ikke være aktuell for konsernregnskapet etter ikrafttredelsen. Endringene gjelder med virkning for regnskapsår som starter 1.1.2014 og EU har godkjent standarden. Ferd forventer å anvende den endrede standarden fra og med 1. januar 2014.

NOTE 2 ESTIMATER OG SKJØNNSMESSIGE VURDERINGER

Ledelsen har benyttet estimater og forutsetninger ved utarbeidelsen av regnskapet. Dette gjelder for eiendeler, gjeld, inntekter, kostnader og noteopplysninger. Estimater og forutsetninger som er lagt til grunn for verdsettelse er basert på historisk erfaring og andre faktorer som vurderes å være relevante for estimatet på balansedagen. Estimatenes kan avvike fra faktiske resultater. Endringer i regnskapsmessige estimater regnskapsføres i den perioden endringene oppstår. Hovedpostene hvor estimater vil ha stor innvirkning på regnskapsførte verdier er omtalt under. Metode for estimering av virkelig verdi på finansielle eiendeler er også beskrevet under.

Fastsettelse av virkelig verdi på finansielle eiendeler

Ferds balanse består av en stor andel finansielle eiendeler som bokføres til virkelig verdi. Virkelig verdivurdering av finansielle eiendelene vil i ulik grad være påvirket av estimater og forutsetninger knyttet til blant annet fremtidige kontantstrømmer, avkastningskrav og rentenivå. Det er størst usikkerhet knyttet til fastsettelse av virkelig verdi på de unoterte finansielle eiendelene.

Noterte aksjer og andeler

Virkelig verdi av finansielle eiendeler med standard betingelser som omsettes i aktive og likvide markeder fastsettes til noterte markedspriser på balansedagen (markedets offisielle sluttkurs).

Unoterte aksjer og andeler

Klassen Unoterte aksjer og andeler består av unoterte aksjer og investeringer i Private Equity fond. Virkelig verdi fastsettes ved hjelp av anerkjente verdsettelsesmodeller. Input til verdsettelsesmodellene er knyttet til fremtidsrettede estimater og vurderinger vedrørende en rekke faktorer som eksisterer på balansedagen.

Ferd er av den oppfatning at estimatene på virkelig verdi reflekterer rimelige estimater og forutsetninger for alle vesentlige faktorer som partene i en uavhengig transaksjon forventes å vektlegge, inkludert de faktorer som har innvirkning på forventet kontantstrøm, og av graden av risiko forbundet med disse.

Hedgefond

Hedgefondene er eksternt forvaltet. Ferd mottar månedelige, kvartalsvise eller halvårlige estimater på virkelig verdi fra forvalterne. Estimatenes blir etterprøvd av uavhengige administratorer. I tillegg utøves det en rimelighetsvurdering av fondenes samlede avkastning mot referanseindekser.

Renteinvesteringer

Virkelig verdi av renteinvesteringer verdsettes ut fra noterte markedskurser. Dersom det ikke finnes markedskurser på renteinvesteringen, verdsettes renteinvesteringen i samsvar med prismodeller basert på gjeldende rentekurve og eksterne kreditt-rating.

Derivater

Virkelig verdi av derivater verdsettes ut fra noterte markedskurser. Der markedskurs ikke er tilgjengelig, beregnes verdien ut fra gjeldende rentekurve og andre relevante faktorer.

Fastsettelse av virkelig verdi på datterselskaper med eiendommer

Ferd har datterselskaper med betydelige eiendommer som verdsettes til virkelig verdi. Virkelig verdi fastsettes til neddiskontert verdi av fremtidige kontantstrømmer og estimatet vil være påvirket av estimert fremtidige kontantstrømmer og avkastningskrav. Hovedprinsippene for fastsettelse av kontantstrømmer og avkastningskrav er beskrevet under.

Fremtidige kontantstrømmer baseres på følgende forhold:

- Eksisterende kontrakter
- Forventet fremtidig utleie
- Forventet ledighet

Avkastningskravet fastsettes til risikofri rente tillagt risikopremie for eiendommen.

Risikopremien baseres på:

- Beliggenhet
- Standard
- Forventet markedsutvikling
- Leienivå sammenlignet med resten av markedet
- Kvalitet på leietakers soliditet
- Eiendomsspesifikk kunnskap

Dersom det er gjort transaksjoner av sammenlignbare eiendommer nært opp mot balansedagen, benyttes disse verdien som en kryssreferanse for verdsettelsen.

Fastsettelse av virkelig verdi på datterselskaper med finansielle og industrielle investeringer

Ferd AS eier finansielle og industrielle investeringer indirekte gjennom datterselskaper som er holdingselskaper for disse

investeringene. Virkelig verdi av disse datterselskapene er verdsatt til bokført verdi av egenkapitalen, justert for ikke-innregnede urealiserte gevinster på de underliggende investeringene. De underliggende investeringene er verdsatt etter de samme prinsipper og metoder som Ferd AS' direkteinvesteringer.

Pensjonsmidler og pensjonsforpliktelser

Beregning av pensjonsforpliktelse innebærer bruk av skjønn og estimater på en rekke økonomiske og demografiske forutsetninger. Det henvises til [note 15](#) for en nærmere beskrivelse av hvilke forutsetninger som er lagt til grunn. Endringer i forutsetninger kan medføre betydelige endringer i balanseførte pensjonsforpliktelser og pensjonsmidler.

NOTE 3 DRIFTSSEGMENTER

Ferd avlegger segmentrapportering i samsvar med IFRS 8. Ferd er et investeringselskap og selskapets ledelse fatter beslutninger, følger opp og evaluerer sine beslutninger basert på virkelig verdi på selskapets investeringer og verdiendringer på disse. De operative segmentene identifiseres på bakgrunn av kapital- og ressursallokering. Ferd opererer med følgende 5 forretningsområder:

Ferd Capital er en aktiv og langsiktig investor i privateide og børsnoterte selskaper. Ferd har en helhetlig tilnærming til investeringer i mulighetsrommet som strekker seg fra sen-venture til "buy-out". Ferd Capital prioriterer investeringer i selskaper hvor vi har relevant kompetanse. Teamet består av høyt kvalifiserte medarbeidere med operativ erfaring fra industri, forretningsutvikling, finans og strategisk rådgivning. Ferd Capital forvalter konsernets langsiktige aktive egenkapitalinvesteringer, hvor de største investeringene er:

- Elopak (97 prosent eierandel) er en av verdens ledende leverandører av emballasjesystemer for flytende næringsmidler. Med en organisasjon og samarbeidspartnere i mer enn 40 land, selges og markedsføres selskapets produkter i over 100 land på alle verdens kontinenter.

- TeleComputing (97 prosent eierandel) er en ledende leverandør av IT-tjenester til små og mellomstore bedrifter i Norge og Sverige. Selskapet leverer et bredt spekter av nettbaserte applikasjoner og kundetilpassede drifts- og outsourcingtjenester og i tillegg systemutvikling, kundebistand og andre konsulenttjenester.

- Swix Sport (100 prosent eierandel) utvikler, produserer og markedsfører skismøring, staver, tilbehør og tekstiler til sport og aktiv fritid under varemerkene Swix, Ulvang og Bavac, Toko, Original og Lundhags. Selskapet har en omfattende virksomhet i både Norge og utlandet gjennom datterselskaper i blant annet Sverige, USA, Japan og Tyskland.

- Mestergruppen (94,5 prosent eierandel) er en ledende aktør i det norske byggevaremarkedet med fokus på den profesjonelle delen av markedet. Selskapets virksomhet omfatter tomte- og prosjektutvikling, hus- og hyttekjeder og salg av byggevarer.

- Aibel (49 prosent eierandel) er en ledende leverandør til internasjonal oppstrøms olje- og gassindustri med fokus på norsk sokkel. Selskapet står for drift, vedlikehold og modifikasjoner av offshore- og landbaserte anlegg, og leverer også komplette produksjons- og prosessanlegg.

- Interwell (34 prosent eierandel) er en ledende norsk leverandør av høyteknologiske brønnverktøy til den internasjonale olje- og gassindustrien. Selskapets viktigste marked er norsk kontinentalsokkel, men har i de senere årene etablert en tilstedeværelse i flere viktige markeder internasjonalt både i Eurpoa og Midtøsten.

Ferd Invest er en aktiv investor som forvalter en betydelig portefølje av nordiske børsnoterte aksjer. Forretningsområdet investerer primært i enkeltaksjer der man mener å se et stort potensial. Porteføljen måles mot en samlet nordisk referanseindeks.

Ferd Special Investments (SI) har et vidt mandat til å gjøre investeringer, men har hittil kun kjøpt hedgefondandeler i annenhåndsmarkedet. SI gjør investeringer der Ferd ser muligheter innenfor denne nisjen.

Ferd Hedgefond foretar investeringer i ulike typer hedgefond som forvaltes av hedgefondmiljøer i utlandet. Forretningsområdet skal gi en god risikoustert avkastning til sørge for risikospredning for Ferd.

Ferd Eiendom er en aktiv eiendomsinvestor med ansvar for konsernets eiendomssatsing. Virksomheten omfatter utvikling, utleie og forvaltning av kontor-, lager- og logistikeiendommer og utvikling av boligeiendom for salg, i hovedsak i Oslo-området. Prosjektene gjennomføres dels i egen regi, dels i samarbeid med utvalgte eksterne samarbeidspartnere. Ferd Eiendom investerer også i utenlandske eiendomsfond.

Øvrig virksomhet består hovedsakelig av investeringer i eksternt forvaltede private equity fond, som har mindre behov for løpende daglig oppfølging og derfor overvåkes av ledelsen fremfor å allokere til et eget forretningsområde. Disse verdipapirene er derfor del av Øvrig virksomhet. I Øvrig virksomhet inngår også enkelte finansielle instrumenter ledelsen kan anskaffe for å justere den samlede risikoeksponering. I tillegg inngår kostnader til selskapets ledelse, stab og internbank.

Beløp i NOK 1 000	Ferd AS	Ferd Capital	Ferd Invest	Ferd Special Investments	Ferd Hedgefond	Ferd Eiendom	Øvrig virksomhet
Resultat 2012							
Driftsinntekter	3 936 778	1 731 345	654 655	174 584	137 678	72 390	1 166 127
Driftskostnader	- 196 627	- 91 091	- 24 005	- 12 411	- 8 292	- 13 409	- 47 418
Driftsresultat	3 740 151	1 640 254	630 650	162 173	129 385	58 981	1 118 709

Balanse 31.12.12

Investeringer i datterselskaper	8 610 741	6 781 355		35 438		1 168 849	625 100
Investeringer klassifisert som omløpsmidler	12 268 488	1 241 127	3 473 772	1 464 558	1 607 396	130	4 481 505
Øvrige eiendeler*	1 931 900	890 581	52 671	274 261	79 079	264 034	371 275
Sum eiendeler	22 811 130	8 913 063	3 526 443	1 774 256	1 686 475	1 433 013	5 477 881

*) Forretningsområdets netto trekk på bankkontoene er her inkludert og er kommet til fradrag i de øvrige eiendelene

Beløp i NOK 1 000	Ferd AS	Ferd Capital	Ferd Invest	Ferd Special Investments	Ferd Hedgefond	Ferd Eiendom	Øvrig virksomhet
Resultat 2011							
Driftsinntekter	- 281 051	177 668	- 653 837	131 607	- 58 985	122 967	- 470
Driftskostnader	- 177 878	- 95 710	- 7 972	- 15 884	- 10 479	- 14 233	- 33 601
Driftsresultat	- 458 929	81 958	- 661 809	115 723	- 69 464	108 734	- 34 071

Balanse 31.12.11

Investeringer i datterselskaper	6 483 565	4 688 261		29 302		1 129 949	636 052
Investeringer klassifisert som omløpsmidler	11 427 992	1 160 771	2 895 122	1 266 352	1 582 940	130	4 522 678
Øvrige eiendeler*	2 059 782	492 975	- 8 496	95 351	- 104 779	317 555	1 267 177
Sum eiendeler	19 971 338	6 342 007	2 886 625	1 391 005	1 478 160	1 447 634	6 425 906

*) Forretningsområdets netto trekk på bankkontoene er her inkludert og er kommet til fradrag i de øvrige eiendelene

NOTE 4

INNETKTER FRA FINANSIELLE INVESTERINGER

Beløp i NOK 1 000	Utbytter og konsernbidrag fra finansielle investeringer)	Urealiserte verdiendringer på finansielle investeringer	Netto gevinster ved salg av finansielle investeringer	Sum
Investeringer i datterselskaper	101 786	1 662 327		1 764 113
Aksjer og andeler i andre selskaper		- 3 084		- 3 084
Noterte aksjer og andeler	72 442	355 399	149 066	576 907
Unoterte aksjer og andeler	21 322	1 380 165	- 111 916	1 289 571
Hedgefond	9 131	- 120 558	138 374	26 947
Renteinvesteringer	- 952	265 693	- 2 117	262 625
Sum 2012	203 730	3 539 942	173 407	3 917 079

Beløp i NOK 1 000	Utbytter og konsernbidrag fra finansielle investeringer)	Urealiserte verdiendringer på finansielle investeringer	Netto gevinster ved salg av finansielle investeringer	Sum
Investeringer i datterselskaper	287 583	- 243 023		44 560
Aksjer og andeler i andre selskaper				
Noterte aksjer og andeler	61 535	- 806 129	47 803	- 696 791
Unoterte aksjer og andeler	54 114	116 818	236 711	407 643
Hedgefond		- 184 120	207 572	23 452
Renteinvesteringer	5 388	- 86 697	4 194	- 77 115
Sum 2011	408 620	-1 203 150	496 279	- 298 251

NOTE 5**LØNNSKOSTNADER OG
GODTGJØRELSE**

Beløp i NOK 1 000	2012	2011
Lønn	123 145	93 173
Sosiale avgifter	16 770	12 998
Pensjonskostnader (se note 15)	4 667	11 616
Andre ytelser	3 359	3 657
Sum	147 941	121 444
Gjennomsnittlig antall årsverk	43	45

**Lønn og honorarer til
konsernsjef**

Beløp i NOK 1 000	Lønn	Bonus	Naturalytelser	Pensjon
John Giverholt	2 626	0	202	911

Konsernsjefens bonusordning er begrenset oppad til en årslønn. Bonus er basert på oppnådde resultater i konsernet.

Konsernsjefen omfattes av Ferd's kollektive pensjonsordninger og oppebærer med det rett til en ytelsespensjon. Konsernsjefen har dessuten en tilleggsordning for pensjonsgrunnlaget som er høyere enn 12 G, samt en førtidspensjonsordning som gir mulighet til å fratruke ved oppnådd 65 års alder.

Konsernsjefen har rett til 9 måneders etterlønn dersom han må fratruke sin stilling.

Ferd AS har en fordring på konsernsjefen på kr 600 000 som renteberegnes etter markedsmessige vilkår. Lånet har ingen definert avdragsplan.

Honorarer til styret

Det er ikke utbetalt særskilt honorar for styreverv i Ferd AS.

NOTE 6**ANDRE DRIFTSKOSTNADER**

Beløp i NOK 1 000	2012	2011
Leie av bygninger o.l.	6 006	6 090
Honorarer til revisor, advokater, konsulenter	20 815	29 310
Reisekostnader	2 243	1 461
Andre kostnader	17 686	18 125
Sum	46 750	54 986

NOTE 7**KOSTNADSFØRTE HONORAR TIL REVISORER**

Oversikt over honorar til selskapets revisor, Ernst & Young:

Beløp i NOK 1 000	2012	2011
Revisjonshonorar	1 330	880
Andre attestasjonstjenester	12	
Skattemessige tjenester	12	270
Andre tjenester utenfor revisjon	940	2 337
Sum	2 295	3 487

Andre tjenester utenfor revisjon er i hovedsak due diligence tjenester samt bistand til fasilitering og kvalitetssikring av data i forbindelse med Ferds implementering av nytt konsolideringsverktøy. Alle beløp er eks mva.

NOTE 8

SKATTER

Beløp i NOK 1 000	2012	2011
Skattekostnad består av		
Betalbar inntektsskatt	1 931	
Endring i utsatt skatt	- 38 366	- 96 063
Skatt relatert til tidligere år	3 122	1 348
Skatteeffekt av netto avgitt konsernbidrag	69 113	87 833
Skattekostnad	35 800	- 6 882
Avstemming fra nominell til effektiv skattesats		
Beløp i NOK 1 000	2012	2011
Resultat før skattekostnad	3 664 764	- 386 971
Forventet skattekostnad etter nominell skattesats (28%)	1 026 134	- 108 352
Ikke skattepliktige gevinster/tap og utdelinger på verdipapirer	- 34 861	- 136 007
Verdiendringer, verdipapirer	- 959 693	228 144
Justering av skatt tidligere perioder	3 122	1 348
Skatteeffekten av andre permanente forskjeller	1 098	7 986
Skattekostnad	35 800	- 6 882
Effektiv skattesats	1,0 %	1,8 %
Utsatt skattefordel og utsatt skatt		
Beløp i NOK 1 000	2012	2011
Fordringer	- 3 310	- 5 768
Aksjer og andeler	1 285	35 541
Varige driftsmidler	6 874	8 536
Avsetninger	- 5 662	
Netto pensjoner	- 19 508	- 21 406
Balansført verdi 31.12, utsatt skattefordel (-) / skatteforpliktelse	- 20 320	16 903
Endring i netto balansført utsatt skatt		
Beløp i NOK 1 000	2012	2011
Balansført verdi 1.1.	16 903	117 333
Resultatført i perioden	- 38 366	- 96 063
Skatt ført mot totalresultatet (estimataavvik, pensjoner)	1 143	- 4 367
Balansført verdi 31.12	- 20 320	16 903

NOTE 9

VARIGE
DRIFTSMIDLER

2012

Beløp i NOK 1 000	Bygninger og tomter	Driftsløsøre og inventar	Sum
Anskaffelseskost 01.01.	2 709	19 906	22 615
Tilgang	371	2 925	3 296
Avgang		- 765	- 765
Anskaffelseskost 31.12.	3 080	22 066	25 146
Akkumulerte av- og nedskrivninger 01.01.		13 262	13 262
Årets avskrivninger		1 936	1 936
Avgang avskrivninger			
Akkumulerte av- og nedskrivninger 31.12.		15 198	15 198
Balansført verdi 31.12.	3 080	6 868	9 948

Antatt økonomisk levetid på avskrivbare driftsmidler - 4-10 år
Avskrivningsplan Lineær

2011

Beløp i NOK 1 000	Bygninger og tomter	Driftsløsøre og inventar	Sum
Anskaffelseskost 01.01.	2 709	18 351	21 060
Tilgang		3 784	3 784
Avgang		- 2 229	- 2 229
Anskaffelseskost 31.12.	2 709	19 906	22 615
Akkumulerte av- og nedskrivninger 01.01.		12 996	12 996
Årets avskrivninger		1 448	1 448
Avgang avskrivninger		- 1 182	- 1 182
Akkumulerte av- og nedskrivninger 31.12.		13 262	13 262
Balansført verdi 31.12.	2 709	6 644	9 353

Antatt økonomisk levetid på avskrivbare driftsmidler - 4-10 år
Avskrivningsplan Lineær

AKSJER OG ANDELER I ANDRE SELSKAPER MED EIERANDEL OVER 10 %**NOTE 10****Forretningskontor****Eierandel****Datterselskap**

Det Oversøiske Compagnie AS	Bærum	100%
Elopak AS	Røyken	97,2%
FC Well Invest AS	Bærum	100%
FC-Invest AS	Bærum	100%
Ferd Aibel Holding AS	Bærum	100%
Ferd Capital Partners AS	Bærum	100%
Ferd Eiendom AS	Bærum	100%
Ferd Malta Holdings Ltd	Malta	100%
Ferd MG Holding AS	Bærum	97%
Ferd Sosiale Entreprenører AS	Bærum	100%
Kapole II AS	Bærum	18,2%
Norse Crown Company Ltd. AS	Bærum	100%
Swix Sport AS	Oslo	100%

Anleggs aksjer og andeler > 10 % eierandel

Herkules Capital I AS	40,0 %
NMI AS	12,5 %

Omløps aksjer og andeler > 10 % eierandel

ARKeX Ltd	17,3 %
CF Engine AS	37,9 %
Energy Ventures AS	31,8 %
Energy Ventures IS	19,1 %
Energy Ventures II AS	26,0 %
Energy Ventures II KS	22,1 %
Energy Ventures III AS	25,0 %
Energy Ventures III GP LP	25,0 %
Energy Ventures III LP	18,7 %
Eniram Ltd	27,6 %
Help Forsikring AS	17,0 %
Herkules Private Equity Fund I (LP-I) Limited	76,1 %
Herkules Private Equity Fund II (LP-I) Limited	74,5 %
Herkules Private Equity Fund III (LP-I) Limited	25,1 %
Intera Fund I	12,0 %
Marical Inc	22,4 %
Napatech AS	39,8 %
NRP Fleetfinance IV D.I.S	20,0 %
SPV Herkules II LP	81,5 %
Streaming Media AS	16,6 %
The Cloud Ltd	14,8 %
Vensafe ASA	23,1 %

NOTE 11

FINANSIELLE INSTRUMENTER

Nedenfor følger en oversikt over bokført verdi og virkelig verdi av selskapets finansielle instrumenter samt hvordan disse er behandlet i regnskapet. Tabellen er utgangspunkt for den videre informasjonen om selskapets finansielle risiko og henviser til påfølgende noter.

Beløp i NOK 1 000	Finansielle instrumenter		Finansielle instrumenter målt til amortisert kost	SUM	Virkelig verdi
	målt til virkelig verdi over resultatet	Utlån og fordringer	Finansiell forpliktelse		
Anleggsmidler					
Investeringer i datterselskaper	8 610 741			8 610 741	8 610 741
Lån til foretak i samme konsern		675 967		675 967	675 967
Anleggsaksjer og andeler i andre selskaper	51 599			51 599	51 599
Andre langsiktige fordringer		67 040		67 040	67 040
Sum 2012	8 662 340	743 007		9 405 347	9 405 347
Sum 2011	6 538 248	629 637		7 167 885	7 167 885
Omløpsmidler					
Kortsiktige fordringer mot selskap i samme konsern		64 648		64 648	64 648
Andre kortsiktige fordringer		131 351		131 351	131 351
Noterte aksjer og andeler	3 476 584			3 476 584	3 476 584
Unoterte aksjer og andeler	5 574 122			5 574 122	5 574 122
Hedgefond	3 062 694			3 062 694	3 062 694
Renteinvesteringer	155 088			155 088	155 088
Bankinnskudd		911 028		911 028	911 028
Sum 2012	12 268 488	1 107 027		13 375 515	13 375 515
Sum 2011	11 427 992	1 366 109		12 794 101	12 794 101
Langsiktig gjeld					
Langsiktig rentebærende gjeld			2 493 514	2 493 514	2 493 514
Sum 2012			2 493 514	2 493 514	2 493 514
Sum 2011			3 323 266	3 323 266	3 323 266
Kortsiktig gjeld					
Leverandørgjeld			5 378	5 378	5 378
Offentlige avgifter			9 752	9 752	9 752
Gjeld til selskap i samme konsern			272 498	272 498	272 498
Annen kortsiktig gjeld			11 508	11 508	11 508
Sum 2012			299 136	299 136	299 136
Sum 2011			222 640	222 640	222 640

Virkelig verdi hierarki - Finansielle eiendeler og forpliktelser

Ferd inndeler finansielle instrumenter målt til virkelig verdi i balansen i et hierarki basert på grunnlaget for verdsettelsen. Hierarkiet har følgende nivåer:

Nivå 1: Verdsettelse basert på kvoterte priser i aktive markeder for identiske eiendeler uten justeringer. Et aktivt marked kjennetegnes ved at det gjøres transaksjoner i markedet i verdipapiret med tilstrekkelig hyppighet og volum. Prisinformasjonen skal være løpende oppdatert og representere forventet salgsvederlag. Kun børsnoterte aksjer eid av Ferd Invest blir vurdert som nivå 1 investeringer.

Nivå 2: På nivå 2 klassifiseres investeringer hvor det finnes noterte priser, men markedene tilfredsstill ikke kravene for å regnes som aktive. I tillegg vurderes investeringer hvor verdsettelsen i sin helhet kan avledes fra verdien av andre noterte priser, herunder verdi på underliggende verdipapirer, rentenivå, valutakurs eller lignende. Finansielle derivater som renteswaper og valutaterminer vurderes også som nivå 2 investeringer. Enkelte fond i Ferd's hedgefond-portefølje vurderes å tilfredsstill kravene til nivå 2. Disse fondene består av sammensatte porteføljer av aksjer, aksjefond, rentepapirer, råvarer og andre omsettelige derivater. For slike fond rapporteres verdi (NAV) løpende og den rapporterte NAV benyttes ved transaksjoner i fondet.

Nivå 3: Alle Ferd's øvrige verdipapirer vurderes på nivå 3. Verdsettelsen gjøres basert på verdsettelsesmodeller der deler av den benyttede informasjonen ikke kan observeres i markedet. Verdipapirer som verdsettes basert på noterte priser eller rapportert verdi (NAV), men hvor det må gjøres vesentlige justeringer vurderes på nivå 3. Aksjer med liten eller ingen omsetning, hvor det kreves en intern verdsettelse for å fastsette virkelig verdi vurderes på nivå 3. For Ferd gjelder dette alle ventureinvesteringer, private equity investeringer og fondsinvesteringer der rapportert NAV må justeres. En avstemming i bevegelsen av eiendelene på nivå 3 er vist i en egen tabell.

Tabellen viser hvilket nivå i verdsetteshierarkiet de ulike målemetodene for konsernets finansielle eiendeler målt til virkelig verdi vurderes å befinne seg:

Beløp i NOK 1 000	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Sum 2012
Investeringer i datterselskaper			8 610 741	8 610 741
Anleggsaksjer og andeler i andre selskaper			51 599	51 599
Noterte aksjer og andeler	3 476 584			3 476 584
Unoterte aksjer og andeler		6 448	5 567 674	5 574 122
Hedgefond		1 600 948	1 461 746	3 062 694
Renteinvesteringer		155 088		155 088
Sum 2012	3 476 584	1 762 484	15 691 760	20 930 828

Beløp i NOK 1 000	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Sum 2011
Investeringer i datterselskaper			6 483 565	6 483 565
Aksjer og andeler i andre selskaper			54 683	54 683
Noterte aksjer og andeler	2 895 122			2 895 122
Unoterte aksjer og andeler	9 042		4 548 984	4 558 026
Hedgefond		1 371 510	1 477 781	2 849 291
Renteinvesteringer		1 125 553		1 125 553
Sum 2011	2 904 164	2 497 063	12 565 013	17 966 239

Avstemming av bevegelsen i eiendeler på nivå 3

Beløp i NOK 1 000	IB 01.01.12	Kjøp	Salg	Bevegelser Resultatført ut av nivå 3 i 2012	UB 31.12.12
Investeringer i datterselskaper	6 483 565	469 949	- 5 100	1 662 327	8 610 741
Anleggsaksjer og					

andeler i andre selskaper	54 683				- 3 084	51 599
Aksjer og andeler	4 548 984	186 454	- 390 765	- 6 448	1 229 449	5 567 674
Hedgefond	1 477 781	690 982	- 490 577	- 375 735	159 295	1 461 746
Sum	12 565 013	1 347 385	- 886 442	- 382 183	3 047 987	15 691 760

Beløp i NOK 1 000	IB 01.01.11	Kjøp	Salg	Bevegelser ut av nivå 3	Resultatført i 2011	UB 31.12.11
Investeringer i datterselskaper	5 945 178	781 410			- 243 023	6 483 565
Anleggsaksjer og andeler i andre selskaper	38 598	16 085				54 683
Noterte aksjer og andeler	6 976				- 6 976	
Aksjer og andeler	4 928 026	215 635	- 856 169	- 6 976	268 468	4 548 984
Hedgefond	683 823	1 521 043	- 689 884		- 37 201	1 477 781
Sum	11 602 601	2 534 173	-1 546 053	- 6 976	- 18 732	12 565 013

Investeringer i unoterte aksjer som blir forvaltet internt verdsettes basert på en inntjeningsmultipl. Det gjøres deretter fradrag for en likviditetsrabatt og et tillegg for en kontrollpremie. Korrigeringene gjøres direkte på multipl. Til slutt beregnes egenkapitalverdi ved å gjøre fradrag for netto rentebærende gjeld.

Enkelte datterselskaper verdsettes på samme måte som unoterte aksjer, jfr ovenfor. Verdien av øvrige datterselskaper er fastsatt ved ta utgangspunkt i selskapenes bokførte egenkapital og justere for ikke-innregnede verdiendringer. Underliggende investeringer verdsettes etter samme prinsipper som i Ferd AS, mens investeringseiendommer er verdsatt ved diskontering av fremtidige forventede kontantstrømmer.

En vesentlig andel av ventureinvesteringene er selskaper uten positiv kontantstrøm. Dette medfører at det knytter seg større grad av usikkerheter ved verdsettelsene av disse selskapene. Verdsettelsene baseres på internasjonale retningslinjer for verdsettelse (EVCA guidelines), dvs laveste av kost og virkelig verdi med mindre det har skjedd en transaksjon til en høyere verdi.

Verdsettelse av investeringer i eksternt forvaltede private equity- og hedgefond er basert på rapportert verdi fra fondene. Hedgefondene i SI-porteføljen justeres for estimert rabatt på fondsandelen basert på megleranslag.

NOTE 12 RISIKOSTYRING - INVESTERINGSAKTIVITETER

Det har i perioden ikke vært vesentlige endringer knyttet til selskapets risikostyring på området.

KAPITALALLOKERING OG VERDIFALLSRISIKO

Kapitalallokeringen i Ferd vedtas årlig i styret. Allokering av kapital er en av styrets viktigste oppgaver fordi avkastning og risiko i stor grad bestemmes av hvilke aktivaklasser Ferd investerer i og fordelingen mellom aktivaklassene. En strukturert kapitalallokering gir et bevisst forhold til diversifisering og anvendelse av Ferds kapitalbase og risikobærende evne. Ferds ledelse vurderer løpende hvorvidt Ferd har tilgjengelig risikokapasitet og om fordelingen av midlene til enhver tid er i tråd med de forutsetninger og krav som ligger til grunn for allokeringen.

Ferds overordnede strategiske allokering tar sikte på en balanse mellom industrielle og finansielle investeringer.

Allokeringen skal være i tråd med eiers vilje og evne til å ta risiko. Et mål på denne risikoviljen er hvor stort verdifall målt i kroner eller prosent eier aksepterer i tilfelle de markedene Ferd er eksponert mot skulle oppleve særdeles kraftige og raske fall. Dette legger føringer på hvor stor andel av egenkapitalen som kan være investert i aktivaklasser med høy risiko for verdifall. Dette måles og følges opp ved hjelp av stresstester.

Tapsrisikoen blir vurdert som et mulig samlet verdifall uttrykt i kroner og som prosent av egenkapitalen. Ferds langsiktighet gjør at eier kan akseptere store svingninger i verdijustert egenkapital.

KATEGORIER AV FINANSIELL RISIKO

Likviditetsrisiko

Ferd har et sterkt fokus på likviditet. Ferd legger til grunn at avkastningen fra finansielle investeringer skal bidra til å dekke løpende renteutgifter. Det er derfor viktig at Ferds balanse er likvid og at muligheten til å realisere aktiva samsvarer godt med løpetiden på gjelden. Ferd har som krav at under normale markedsforhold skal minst 4 milliarder kroner av de finansielle investeringene bestå av aktiva som kan realiseres i løpet av et kvartal. Dette ivaretas først og fremst gjennom investeringer i børsnoterte aksjer og rentebærende papirer. Forøvrig henvises til oversikt over forfallsstruktur på gjelden i [note 16](#).

Valutarisiko

Ferd har definert intervaller for eksponering i norske kroner, euro, amerikanske dollar og svenske kroner. Så lenge eksponeringen ligger innenfor disse intervallene, gjør Ferd ingen valutatilpasninger. I de tilfellene Ferd har en eksponering utover disse intervallene iverksettes det tiltak for å tilpasse eksponeringen til den etablerte valutakurve.

SENSITIVITETSANALYSE, VERDIFALLSRISIKO INVESTERINGSVIRKSOMHET

Stresstesten er basert på en inndeling av Ferds egenkapital i ulike aktivaklasser, som utsettes for verdifall som følger:

- Norske aksjemarkedet faller 30 prosent
- Internasjonale aksjemarkeder faller 20 prosent
- Eiendom faller 10 prosent
- Rentekurven skifter 1 prosentpoeng
- Kronekursen styrkes 10 prosent

For å nyansere beregningene gjøres det en vurdering av om Ferds investeringer antas å falle mer eller mindre enn markedet. Det legges for eksempel til grunn at de unoterte investeringene i et stresstestscenario har et verdifall på 1,5- 2 ganger markedet (30-60 prosent i Norge og 20-40 prosent i utlandet).

Tapsrisikoen blir fremstilt som et verdifall uttrykt i kroner og som prosent av egenkapitalen. Tabellen under viser beregnet tapsrisiko de to siste årene.

Beløp i NOK 1 000	2012	2011
Kursrisiko: Norske aksjer faller 30 %	-4 400 000	-4 100 000
Kursrisiko: Internasjonale aksjer faller 20 %	-1 100 000	- 700 000
Kursrisiko: Eiendom faller 10 %	- 200 000	- 200 000
Renterisiko: Rentekurven stiger med 1 prosentpoeng		
Valutarisiko: Kronekursen styrkes med 10 %	- 600 000	- 500 000
Sum verdifall i verdijustert egenkapital	-6 300 000	-5 500 000
Verdifall i % av verdijustert egenkapital	32%	34%

I sensitivitetsanalysene er Ferds eksponering i Aibel i 2012 redusert til 49 % sammenlignet med 2011 hvor den var nesten 80 %, som følge av transaksjon med Ratos inngått i desember 2012. Ferds eksponering i Pronova reduseres først i 2013, da den aksjesalgstransaksjonen er inngått på nyåret.

NOTE 13**BANKINNSKUDD**

Blant balanseførte bankinnskudd inngår følgende bundne midler:

Beløp i NOK 1 000	2012	2011
Skattetrekkkonto	5 518	4 130

Aksjekapitalen i selskapet per 31.12.12 består av 183.267.630 aksjer med pålydende NOK 1,-.

Eierstruktur

Aksjonærene i selskapet per 31.12.12 var:

	Antall aksjer Eierandel	
Ferd Holding AS	176 629 907	96,38%
Dref Lojal AS	2 649 588	1,45%
Dref Lojal II AS	1 381 898	0,75%
Dref Lojal III AS	2 244 577	1,22%
Dref Lojal IV AS	361 660	0,20%
Totalt antall aksjer	183 267 630	100,00%

Ferd AS er datterselskap av Ferd Holding AS som igjen er datterselskap av Ferd JHA AS. Ferd deler forretningskontor med sine morselskap på Lysaker i Bærum. For konsernregnskapet til Ferd JHA AS, vennligst ta kontakt med Ferd på .

Aksjer eid indirekte av daglig leder og styremedlemmer i Ferd AS:

	Rolle	Eierandel
Johan H. Andresen	Styrets leder	15,14%
John Giverholt	Daglig leder / styremedlem	0,29%
Erik Rosness	Styremedlem	0,06%
Gry Skorpen	Styremedlem	0,05%

Barna til Johan H. Andresen eier ca 85 % av Ferd AS indirekte gjennom aksjeeie i Ferd Holding AS.

**PENSJONSKOSTNADER OG -
FORPLIKTELSE****NOTE 15****FERDS PENSJONSORDNINGER**

Ferd har etablert pensjonsordninger i samsvar med norske lovkrav. De ansatte deltar i ytelsesbaserte pensjonsordninger som tilfredsstillende krav til obligatorisk tjenestepensjon.

Ytelsesbaserte pensjonsordninger

Ytelsesbaserte pensjonsordninger gir de ansatte rett til bestemte fremtidige pensjonsytelser. Ferd's netto forpliktelse med hensyn på ytelsesbaserte pensjonsordninger er beregnet separat for hver pensjonsordning. Forpliktelsen er et estimat for fremtidige ytelser som ansatte har opptjent basert på antall opptjeningsår og lønnsnivået ved pensjonsalder. Ytelsene neddiskonteres til nåverdi og balanseført forpliktelse reduseres med virkelig verdi av pensjonsmidler for fondsbaserte pensjonsordninger. Endring i forutsetninger, medlemsbestand og avvik mellom estimert og faktisk lønnsøkning og avkastning på midler medfører aktuarielle gevinster og tap. Aktuarielle gevinster og tap innregnes i totalresultatet.

De ytelsesbaserte pensjonsordningene består av kollektive ordninger samt enkelte tilleggsordninger som blant annet omfatter førtidspensjon for konsernledelsen. Ferd har inntil 2012 hatt en ytelsesordning for ansatte med pensjonsgrunnlag over 12 G også, men denne ordningen er ved årsslutt 2012 erstattet med en innskuddsordning. Planendringen er resultatført.

Økonomiske forutsetninger per 31. desember

	2012	2011
Diskonteringsrente	2,20%	2,60%
Forventet avkastning på pensjonsmidler	3,60%	4,10%
Forventet lønnsvekst	3,25%	3,50%
Fremtidig forventet pensjonsregulering	1,30%	1,30%
Forventet regulering av G	3,00%	3,25%

YTELSEBASERTE PENSJONSORDNINGER**Spesifikasjon av innregnet forpliktelse**

Beløp i NOK 1 000	2012	2011
Nåverdi av ikke-fondsbaserte pensjonsforpliktelser	27 976	46 177
Nåverdi av helt eller delvis fondsbaserte pensjonsforpliktelser	102 614	91 271
Sum nåverdi av ytelsesbaserte pensjonsforpliktelser	130 590	137 448
Virkelig verdi av pensjonsmidler	60 920	61 000
Sum ytelsesbasert forpliktelse som er innregnet i balansen	69 670	76 448

Bevegelse i forpliktelse for ytelsesbaserte pensjonsordninger

Beløp i NOK 1 000	2012	2011
Forpliktelse for ytelsesbaserte pensjonsordninger per 01.01	137 448	119 323
Nåverdi av årets pensjonsopptjening	13 715	3 500
Rentekostnad av pensjonsforpliktelsen	2 819	4 423
Estimatavvik på pensjonsforpliktelsen	- 9 017	15 597
Planendringer	- 9 826	
Utbetalte ytelser	- 4 549	- 5 395
Forpliktelser for ytelsesbaserte pensjonsordninger per 31.12.	130 590	137 448

Bevegelse i virkelig verdi på pensjonsmidler for ytelsesbaserte pensjonsordninger

Beløp i NOK 1 000	2012	2011
Virkelig verdi på pensjonsmidler per 01.01.	61 000	56 277
Forventet avkastning på pensjonsmidler	2 548	2 697
Estimatavvik på pensjonsmidlene	- 4 936	
Bidrag fra arbeidsgiver	6 455	5 366
Administrasjonskostnader	- 508	
Utbetalte ytelser	- 3 639	- 3 340
Virkelig verdi på pensjonsmidler per 31.12.	60 920	61 000

Pensjonsmidler innbefatter følgende

Beløp i NOK 1 000	2012	2011
-------------------	------	------

Forvaltet i forsikringselskaper	60 920	61 000
Sum pensjonsmidler	60 920	61 000
Pensjonskostnad innregnet i resultatregnskap		
Beløp i NOK 1 000	2012	2011
Nåverdi av årets pensjonsopptjening	13 715	9 890
Rentekostnad av pensjonsforpliktelsen	2 818	4 423
Planendringer	- 9 826	
Administrasjonskostnader	508	
Forventet avkastning på pensjonsmidler	- 2 548	- 2 697
Sum pensjonskostnader innregnet i resultatregnskapet	4 667	11 616

NOTE 16**LANGSIKTIG
GJELD****Langsiktig rentebærende gjeld fordelt
på valuta**

Beløp i NOK 1 000	Lånebeløp i valuta 2012	Lånebeløp i NOK 2012	Lånebeløp i NOK 2011
NOK		500 000	1 200 000
USD	200 000	1 113 050	1 193 590
EUR	120 000	880 464	929 676
Balanseført verdi 31.12.		2 493 514	3 323 266

Ferd har en samlet lånefasilitet på 5 milliarder NOK, hvor ovenstående gjeld representerer trekk på denne.

Hele den langsiktige gjelden forfaller i 2015.

NOTE 17**TRANSAKSJONER OG MELLOMVÆRENDER
MED SELSKAP I SAMME KONSERN**

Ferd AS har følgende utlån og mellomværender mot andre foretak i samme konsern:

Beløp i NOK 1 000	2012	2011
Fordringer		
Langsiktige utlån til foretak i samme konsern	675 967	628 926
Kortsiktige fordringer mot foretak i samme konsern	64 648	82 543
Sum fordringer	740 615	711 469
Gjeld		
Kortsiktig gjeld til foretak i samme konsern	272 498	194 728
Sum gjeld	272 498	194 728

Alle konserninterne mellomværender forrentes med 6 mnd NIBOR + 2%-poeng.
Langsiktige lån forrentes til antatte markedsbetingelser.

Beløp i NOK 1 000	2012	2011
Tjenester fakturert til konsernselskaper		
Stabstjenester	8 640	4 428
Eiendomsforvaltning	10 820	9 596
Sum inntekter	19 460	14 024
Renteinntekter på konserninterne lån		
Renteinntekt	53 839	51 604
Sum renteinntekt	53 839	51 604

NOTE 18**BETINGEDE OG IKKE BALANSEFØRTE
FORPLIKTELSER****Garantiansvar og ikke balanseførte
forpliktelser**

Beløp i NOK 1 000

Ikke utbetalt, men kommittert kapital til
fondsinvesteringer

	2012	2011
Ikke utbetalt, men kommittert kapital til fondsinvesteringer	828 261	1 213 456
Sum	828 261	1 213 456

Betingede forpliktelser og tvister

Ferd AS er saksøkt av Amarin i sammenheng med Ferd sitt tidligere engasjement i TiMar (Portugal). I 2013 inngikk Ferd et forlik for et mindre beløp.

Ferd AS er et investeringsselskap, hvor måling til virkelig verdi er sentralt. Ferd presenterer derfor et regnskap som viser virkelig verdi av investeringene. Ferd benytter virkelig verdi til styring av virksomheten, allokering av virksomhetens kapital og måling av virksomhetens resultater. Ferd har besluttet å endre målingen av datterselskapene fra anskaffelseskost til virkelig verdi i balansen, i samsvar med IAS 27.38.

Prinsippendringen innebærer at datterselskapene er omregnet til virkelig verdi fra 1.1.2011, altså ved inngangen til første sammenlignbare periode. De beløpsmessige konsekvensene av prinsippendringen for 2011 er som følger (alle tall i NOK 1 000):

Aksjer i datterselskaper og egenkapitalen øker med 4 283 651 per 1.1.2011

Driftsinntekter og årsresultat for 2011 er redusert med 243 023

Aksjer i datterselskaper og egenkapitalen er økt med 4 040 628 per 31.12.2011

NOTE 20**FUSJON**

Ferd AS har per 27.11.12 innfusjonert det heleide datterselskapet Kapole AS. Fusjonen er gjennomført etter reglene om forenklet mor-datterfusjon i Aksjeloven, og det er ikke utstedt vederlag. Som følge av at overdragende selskap var heleid datterselskap av overtakende, er fusjonen regnskapsført etter reglene om konsernkontinuitet.